

Wetgeving en normen

Voor het werken op hoogte en het gebruik van arbeidsmiddelen, tijdelijke werkplekken op hoogte, bestaan wetgeving en uiteenlopende normen.

Wet en regelgeving

Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet)

Deze wet legt primair bij de werkgever een inspanningsverplichting neer. De opdracht is om de veiligheid en de gezondheid op het werk te bevorderen. De wet heeft alleen betekenis indien er een werkgever en werknemer relatie is.

Art 1.1 en art 1.2

Werkgever Werknemer

Hier wordt de definitie van werkgever en werknemer vastgelegd. Dit is relevant omdat veelvuldig gebruik wordt gemaakt van arbeidskrachten die niet in loondienst zijn. In dit artikel wordt vastgelegd wanneer deze arbeidskrachten gezien moeten worden als werknemer.

Art 1.3.g

Arbeidsplaats

Geeft aan wat de werkplek is waardoor deze onder de verantwoordelijkheid van de werkgever valt.

Art 1.3.h

Arbeidsmiddel

In dit artikel wordt aangegeven wat een arbeidsmiddel is. Arbeidsmiddelen vallen voor wat betreft de technische staat onder de verantwoording van de werkgever. Bij het werken op hoogte moet gebruik worden gemaakt van arbeidsmiddelen zoals ladders en steigers, hijs- en hefgereedschappen.

Art 1.3.i en Art 9

Ongeval

Wat is een ongeval en wat moet de werkgever melden en registreren. Bij werken op hoogte komen veel ongevallen voor.

Art 3 (geheel)

Beleidsdoel

In dit artikel krijgt de werkgever de opdracht om het werk en omstandigheden zodanig organiseren dat schade voor de werknemers is uitgesloten. Belangrijk is de RI&E waaruit beheersmaatregelen volgen.

Art 8 (geheel)

Voorlichting en onderricht

Werkgeversplicht om gevaren en maatregelen rondom het veilig op hoogte werken doeltreffend over te dragen wordt hier vastgelegd.

Art 10

Derden

Voorkomen van gevaar voor derden wordt hier als taak bij de werkgever neergelegd. Relevant bij werken op hoogte omdat vallende voorwerpen ernstige schade kunnen veroorzaken.

Art 11

Werknemers

Taakopdracht aan werknemers om bijvoorbeeld PBM te gebruiken en te onderhouden.

Art 13

Preventiemedewerker

De taken preventiemedewerker worden hier opgesomd. Zeker bij het werken op hoogte kan deze functionaris van belang zijn.

Art 15

BHV

Het borgen van de BHV vraagt extra aandacht bij het werken op hoogte.

Art 19

Verschillende werkgevers

Verplichting tot doelmatig samenwerken tussen verschillende werkgevers op één werkplek. Door samenwerken kunnen maatregelen tegen vallen voor meer werkgevers dienstdoen.

Art 29

Werkonderbreking

Werknemer mag werk onderbreken indien dit naar zijn oordeel gevaarlijk is.

Arbeidsomstandighedenbesluit (Arbobesluit)

Dit besluit geeft een concretere invulling van de wet. Op basis van het besluit wordt gehandhaafd door Inspectie SZW. Bij het werken op hoogte wordt gebruik gemaakt van arbeidsmiddelen of om de werkplek te creëren of om de werkplek te beveiligen. Hoofdstuk 7 is om die reden relevant. Artikel 3.16 geeft aan dat er beveiligd moet worden bij werken op hoogte.

Art 1.1

Definities

Voor het werken op hoogte is het relevant wie de opdrachtgever (Art 1.1.2.c) en de ontwerper (art 1.1.2.e) zijn.

Art 1.36.1a

RI&E en jeugdigen

In de RI&E moet aandacht zijn voor jeugdigen in relatie tot werken op hoogte in verband met gebrek aan ervaring en vermogen om risico te kunnen inschatten.

Art 1.37

Deskundig toezicht

Bij werken op hoogte en de aanwezigheid van jeugdigen op de arbeidsplaats is deskundig toezicht noodzakelijk.

Art 2.23

Definitie ontwerpfasen en uitvoeringsfasen

Voor werkzaamheden op hoogte is van belang dat de opdrachtgever een verantwoordelijkheid heeft.

Art 2.26

Algemene uitgangspunten bij het ontwerpen van bouwwerken

Opdrachtgevers moeten zich bij het ontwerpen en voorbereiden van werkzaamheden in de bouw of aan bouwwerken rekenschap geven van het veilig en gezond kunnen realiseren.

Art 2.28

Veiligheids- en gezondheidsplan

Bij werken op hoogte (bijzondere gevaren) moet een V&G plan worden gemaakt.

Art 2.29

Aanstelling Coördinatoren

Wanneer moeten er coördinatoren worden aangesteld. Ongelukken bij werken op hoogte met arbeidsmiddelen verdienen aandacht.

Art 2.32

Aanvullende verplichtingen uitvoerende partij

Werken op hoogte betekent in alle gevallen een specifieke RI&E/TRA

Art 2.35

Verplichtingen werkgever

Organisatorische verplichtingen die werken op hoogte minder risicovol kunnen maken

Art 3.16

Voorkomen van valgevaar

Artikel beschrijft hoe valgevaar moet worden voorkomen.

Art 3.28

Stabiliteit en stevigheid

De eis dat werkplekken stabiel en stevig zijn en dat hierop moet worden gecontroleerd.

Art 3.31

Metaal- en betonconstructies, bekistingen en zware prefab-elementen

Eis tot goed ondersteunen en eis met betrekking tot competentie van de werknemers.

Art 5.2

Voorkomen gevaren fysieke belasting

Relevant artikel bij het bouwen van veilige werkplekken op hoogte.

Art 5.3

Beperken van gevaren fysieke belasting

Verplichting om RI&E te maken op fysieke belasting.

Art 5.5

Voorlichting fysieke belasting

Eis tot het geven van specifieke voorlichting over fysieke belasting.

Art 7.2

CE-markering

Eis om CE-markering te hebben op arbeidsmiddelen maar dat dit slechts een 'vermoeden is dat het arbeidsmiddel voldoet' aan de daaraan te stellen eisen. De verantwoordelijkheid voor de veiligheid van het arbeidsmiddel wordt bij de werkgever gelegd die het arbeidsmiddel laat gebruiken ongeacht de eigenaar.

Art 7.3

Geschiktheid van arbeidsmiddelen

RI&E moet uitwijzen dat keus middel om veilig op hoogte te werken de juiste is.

Art 7.4

Deugdelijkheid en ongewilde gebeurtenissen

Kwaliteit en opstelling van werkplek en beveiligingen moet zodanig zijn dat geen verstoring van veiligheid kan plaatsvinden.

Art 7.4a

Keuringen

Opsomming van bepalingen ten aanzien van de arbeidsmiddelen die beoordeeld moeten worden, de momenten van beoordelen, kwaliteit van de beoordelingen en het vastleggen van de beoordeling.

Art 7.5

Montage, demontage, onderhoud, reparatie en reiniging arbeidsmiddelen

Veilig werking moet geborgd worden en controle en onderhoud moet traceerbaar zijn.

Art 7.6

Deskundigheid werknemers

Vastlegging van eis van kundigheid.

Art 7.18b

Hijs en hefwerktuigen voor personen

In lid 3 worden eisen geformuleerd, relevant bij het gebruik.

§ 2b voorschriften gebruik arbeidsmiddelen tijdelijke werkzaamheden op hoogte

Art 7.23

Eisen ten aanzien van de kwaliteit en het gebruik van tijdelijke werkplekken op hoogte

Art 7.23a

Specifieke bepalingen gebruik van ladders en trappen

Eisen ten aanzien van het gebruik van ladders en trappen.

Art 7.23b

Specifieke bepalingen betreffende steigers

Eisen aan het ontwerp en gebruik van steigers. Deze zijn opgenomen in de Richtlijn Steigers.

Art 7.23c

Bepalingen betreffende het gebruik van toegangs- en positioneringstechnieken met lijnen

Eisen bij het werken met o.a. individuele valbeveiliging.

Art 7.23d

Specifieke eisen gebruik werkbakken

Eisen bij het werken vanuit een werkbak.

Art 7.34

Steigers

Aanvullende eisen ten aanzien van beoordelen en gebruik.

Art 9.5

Verplichtingen van zelfstandigen en meewerkende werkgevers

Een artikel waarin aangegeven welke artikelen van het besluit door zelfstandigen moeten worden nageleefd waaronder de artikelen over veilig werken op hoogte.

Art 9.5a

Verplichtingen bij het inzetten van vrijwilligers

Een artikel waarin aangegeven welke artikelen van het besluit moeten worden nageleefd bij het inzetten van vrijwilligers waaronder de artikelen over veilig werken op hoogte.

Arbeidsomstandighedenregeling

Deze regelingen zijn onderdeel van de wet en hierin zijn delen van het Arbobesluit verder uitgewerkt zoals de eisen aan arbodiensten en de regelingen rondom de kraankeuringen.

Hoofdstuk 8

Eisen aan veiligheids- en gezondheidssignalering

Art 8.2

Vrije keus van signalering

Struikel- of valgevaar door hoogteverschil moet doeltreffend worden gesignaleerd door middel van een veiligheidskleur of bord

Besluit draagbaar klimmaterieel (warenwet)

In dit besluit staan vooral de regels waarmee ontwerpers en fabrikanten rekening moeten houden. Relevant voor de gebruiker zijn:

Bijlage A

Inspectie en voorbereiding

Hier checkpunten voor de omgang met ladders en trappen

Bijlage B

Toepassing en plaatsing

Aandachtspunten bij gebruik

Bijlage C

Beklimming en gebruik

Aandachtspunten bij gebruik

Bijlage D

Onderhoud en opslag

Aandachtspunten bij onderhoud en opslag

Beleidsregel Arbocatalogi

In deze beleidsregel wordt aangegeven voor welke wettelijke regels (artikelen uit de wet en/of het besluit) de arbocatalogus een 'best practice' geeft.

Art 3

Getoetste arbocatalogi/buitentoepassingverklaring beleidsregels arbeidsomstandighedenwetgeving.

Hier wordt benoemd welke arbocatalogus welke beleidsregel voldoende invult.

Art 3.16 arbobesluit

Voorkomen van valgevaar

Dit wordt voorzien in uiteenlopende sectoren.

Paritaire afspraken

A-bladen

De bouwnijverheid kent A-bladen waarin afspraken tussen werkgevers en werknemers zijn vastgelegd. Deze zijn een concrete invulling van de arbobet. Relevante A-Bladen bij werken op hoogte zijn:

- Dakkappen en kozijnen plaatsen
- Hellende daken
- Metselen en lijmen
- Steigerbouwen
- Veilige steiger
- Ladders en trappen
- Rolsteigers
- Glaszetten en montage
- Hangbruginstallaties

Richtlijn Steigers

Beschrijving van regels ten aanzien van berekenen, tekenen, opbouw, overdracht, gebruik, controle tijdens gebruik en demontage.

Richtlijn Betonbekistingen en Ondersteuningsconstructies

Beschrijving van regels ten aanzien van berekenen, tekenen, opbouw, overdracht, gebruik, controle tijdens gebruik en demontage.

Arbo informatiebladen

Geven een algemeen geaccepteerde stand van de techniek weer:

Arbo-informatieblad 15 Veilig werken op daken

Arbo-informatieblad 16 Beveiligingen van wand- en vloeropeningen

Arbo-informatieblad 17 Hijs- en hefgereedschap en veilig hijsen

Arbo-informatieblad 20 Werken onder koude omstandigheden

Arbo-informatieblad 21 Rolsteigers

Arbo-informatieblad 29 Fysieke belasting bij het werk

Arbo-informatieblad 30 Jeugdigen

Normen

De normen zijn te verdelen in normen voor producenten en leveranciers en normen voor gebruikers. Normen geven de stand der techniek aan.

- NEN-EN 131** Ladders Gebruikersinformatie
NEN-EN 280 Hoogwerkers, ontwerpberekeningen, stabiliteitscriteria, constructie, veiligheid, inspecties en beproevingen
NEN-EN 341 PBM Redding-afdalingsmaterieel
NEN-EN 353 PBM Meelopende valbeveiliging met flexibele ankerlijn
NEN-EN 354 PBM Veiligheidslijnen (en)
NEN-EN 355 PBM Schokdempers (en)
NEN-EN 361 PBM Harnasgordels (en)
NEN-EN 362 PBM Koppelingen
NEN-EN 363 PBM Persoonlijke beschermingsuitrusting
NEN-EN 364 PBM Beproevingmethoden
NEN-EN 365 PBM Algemene eisen voor gebruiksaanwijzingen, onderhoud, periodiek onderzoek, reparatie, merken en verpakking
NEN-EN 516 Geprefabriceerde toebehoren daken, voorzieningen betreden daken, looppaden, loopvlakken en treden
NEN-EN 517 Geprefabriceerde toebehoren daken, dak(veiligheids)haken
NEN-EN 795 PBM Eisen en beproeving
NEN-EN 892 Bergbeklimmersuitrusting, dynamische klimtouwen, veiligheidseisen en beproevingsmethoden
NEN-EN 1004 Rolsteigers geproduceerd uit geprefabriceerde onderdelen
NEN-EN 1065 Stalen schroefstempels, productspecificaties, ontwerp en onderzoek door berekeningen en beproevingen
NEN-EN 1147 Draagbare ladders voor de brandweer
NEN-EN 1263 Veiligheidsnetten, veiligheidseisen voor het oprichten van veiligheidsnetten
NEN-EN 1496 PBM Hijsmiddelen voor reddingdoeleinden
NEN-EN 1808 Veiligheidseisen voor hangsteigers, ontwerp-berekeningen, stabiliteitscriteria en constructie, onderzoeken en beproevingen
NEN-EN 1891 PBM Kernmanteltouwen met geringe rek
NEN 2484 Draagbaar klimmaterieel, ladders, trappen, termen, definities, eisen, beproevingsmethoden, gebruik en onderhoud
NEN 6702 (TGB 1990) Belastingen en vervormingen
NEN 6710 (TGB 1990) Aluminiumconstructies, basiseisen en basisregels statisch belaste constructies

- NEN 6760** (TGB 1990) Houtconstructies, basiseisen, eisen en bepalingmethoden
NEN 6770 (TGB 1990) Staalconstructies, basiseisen en basisregels statisch belaste constructies
NEN 6771 (TGB 1990) Staalconstructies, stabiliteit
NEN 6772 (TGB 1990) Staalconstructies, verbindingen
NEN 6773 (TGB 1990) Staalconstructies, basiseisen, basisrekenregels en beproevingen statisch belaste profielen en platen
NEN 6774 (TGB) 1990 Staalconstructies, eisen staalkwaliteit, statisch belaste constructies

- NEN-EN 12385** Staalkabels, veiligheid, algemene eisen
NEN-EN 12813 Tijdelijke bouwplaatsuitrusting, ondersteuningstorens uit geprefabriceerde onderdelen, specifieke methoden constructief ontwerpen
NEN-EN 13374 Tijdelijke randbeschermingssystemen – productspecificatie, beproevingsmethoden
NEN-EN 13377 Houten bekistingdragers, eisen, classificatie en beoordeling
NEN-EN 14183 Opstapjes
NEN-EN 14396 Vaste ladders voor putten
NEN-EN 50528 Isolerende ladders gebruik laagspannings-installaties
TGB 1990 Belastingen en vervormingen NEN 6702
TGB 1990 Aluminiumconstructies Basiseisen en basisregels statisch belaste constructies NEN 6710
TGB 1990 Houtconstructies, basiseisen, eisen en bepalingmethoden NEN 6760
TGB 1990 Staalconstructies, basiseisen en basisregels statisch belaste constructies NEN 6770
TGB 1990 Staalconstructies, stabiliteit NEN 6771
TGB 1990 Staalconstructies, verbindingen NEN 6772
TGB 1990 Staalconstructies, basiseisen, basisrekenregels en beproevingen NEN 6773
TGB 1990 Staalconstructies, eisen staalkwaliteit NEN 6774
GSV Richtlijn Kwaliteitscriteria Betonbekistingen, definieert de staat waarin het huurmateriaal zich bij uitlevering moet bevinden, dient als referentie voor retour geleverd huurmateriaal.

Vereniging van Steiger-, Hoogwerk- en Betonbekistingbedrijven VSB

PB Box 190
2700 AD ZOETERMEER

Zilverstraat 69
2718 RP ZOETERMEER

T: 088-400 84 58
F: 088-400 84 01
E: info@vsbnetwerk.nl
I: www.vsbnetwerk.nl

